

ආර්ථික හා සමාජ යටිතල පහසුකම්

වතින කොට්ඨාස-19 වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් අනියෝග රාජියක් මත වුව ද, ආර්ථික හා සමාජ යටිතල පහසුකම් අඛණ්ඩව සැපයීමට ගත් ප්‍රයත්න රජය විසින් ඉදිරියට ගෙන ගියේය. සැපයුම වැඩි නොකිරීම මධ්‍යයේ ගෝලිය ඉල්ලුම තුමයෙන් යථා තත්ත්වයට පත් විමත් සමග අන්තර්ජාතික වෙළඳපාලෙහි බලයක්ති මිල ගණන් ඉහළ හිය අතර, ඒ හේතුවෙන් වසරකුන් මාස භයකට වඩා දිගු කාලයකට පසුව ප්‍රධාන බහිත තෙල් නිෂ්පාදිතවල දේශීය මිල ගණන් සංගේධිනය කිරීම අවශ්‍ය විය. පසුගිය වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේදයට සාපේක්ෂව, 2021 වසරේ පළමු හාගයේ දී විදුලි ඉල්ලුම ඉහළ යැම සඳහා දේශීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් යථා තත්ත්වයට පත් වීම හේතු විය. මිල ගණන් සහ ගාස්තු සඳහා වෙළඳපාල තත්ත්වයන් පිළිබඳ කෙරෙන ගැලීම් කාලානුරුපිත සිදු නොකිරීම හේතුවෙන් ලංකා බහිත තෙල් නීතිගත සංස්ථාව (ලං.ඩ.නී.සං.) සහ ලංකා විදුලි බල මණ්ඩලය (ලං.වි.ම.) අඛණ්ඩව මූල්‍යමය වශයෙන් අනියෝගාවලට මූහුණ දුන්නේය. කොට්ඨාස-19 ආග්‍රිතව පනවන ලද සීමා හේතුවෙන් ඇති වු පසුබැම මධ්‍යයේ, රාමිය-නාගරික සඛධාන සහ ජේවන් වන පරිසරයේ ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැවැම්මේ අරමුණින් රජය සිය යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීමේ කාර්යය අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කළේය. මේ අතර, කොළඹ වරාය නගර ව්‍යාපාතියට සහ බහිත තෙල් සම්පත් ගැවීණයට අදාළ මැත කාලීන නීති සම්පාදන තුළින් මෙම ක්ෂේත්‍රවල විදේශීය ආයෝජන වැඩිදියුණු කිරීමට මග පැදෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. සමාජ යටිතල පහසුකම් සම්බන්ධයෙන් ගත් කළ, වසංගතයේ රැලි කිහිපයක් හැඳුවේ සෞඛ්‍ය අංශය සැලකිය යුතු අනියෝගවලට මූහුණ දුන් නමුත්, රජය ක්‍රියාත්මක කළ සාර්ථක කොට්ඨාස-19 එන්නන්කරණ වැඩිසටහන සහ සංචරණ සීමා පැනවීම හේතුවෙන් සැර්තැලිබර මාසය අග හාගයේ දී කොට්ඨාස-19 වසංගතයේ තෙවන රැල්ල මර්දනය කිරීමට හැකි විය. වසංගතයේ ව්‍යාප්තියන් සමග අධ්‍යාපන කටයුතු ඩිජිටල් තුම්බේද හරහා සිදු වුව ද, මෙම මෘගත අධ්‍යාපන කටයුතුවල කාර්යක්ෂමතාවයේ පවතින ගැටුලුකාරී බව සහ වෘත්තිය සංගම්වල ක්‍රියාකාරකම් හේතුවෙන් ඇති වු බාධා නිසා අධ්‍යාපනයෙන් ලබා ගන්නා ප්‍රතිඵල කෙරෙහි කල් පවත්නා බලපැමි ඇති වීමට ඉඩ ඇත.

3.1 බලගක්ති අංශයේ ප්‍රගතිය

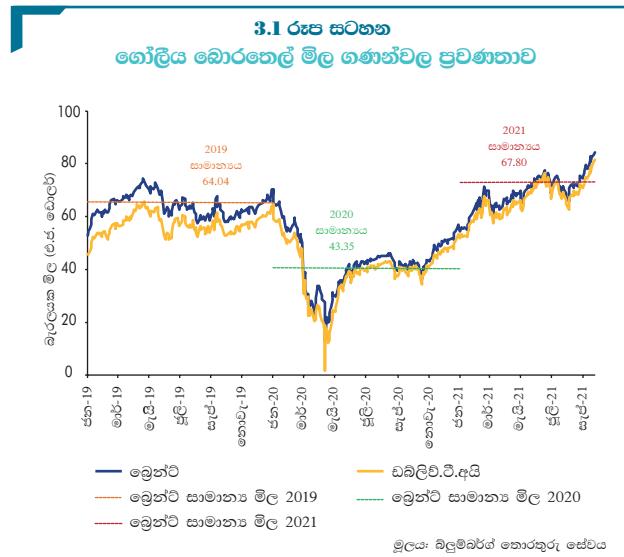
බොරතෙල් සහ බනිජ තේල් නිෂ්පාදන

ගෝලීය ආර්ථිකයේ ඉල්ලුම පිළිබඳ හිතකර ඉදිරි දැක්ම සහ බනිජ තේල් අපනයනය කරන රටවල (එපෙක්) සංවිධානය සහ එහි පාර්ශ්වකරුවන් විසින් සැපයුම් සීමා සහිත ලෙස පවත්වා ගෙන යැම හේතුවෙන් ගෝලීය බොරතෙල් මිල ගණන් 2018 වසරේ ඔක්තෝබර් මාසයෙන් පසු වාර්තා වූ ඉහළම මට්ටම් කරා වර්ධනය විය. 2021 වසරේ සැප්තේම්බර් මාසයෙන් අවසන් වූ මාස නවය තුළ බෙන්ව බොරතෙල් බැරලයක මිලහි සාමාන්‍ය එ.ජ. බොලර් 67.80ක් දක්වා ඉහළ ගියේ 2020 වසරේ අනුරුප කාලපරිවිෂේෂයට සාපේක්ෂව 58.3%ක වර්ධනයක් පිළිබඳ කරමිනි. ගෝලීය වෙළදපොල ප්‍රවණතා අනුව යමින්, ලං.බ.නී.සං. මගින් ආනයනය කරන ලද බොරතෙල් බැරලයක මිලහි සාමාන්‍යය, 2021 වසරේ ජනවාරි සිට සැප්තේම්බර් දක්වා කාලපරිවිෂේෂය තුළ එ.ජ. බොලර් 66.96ක් දක්වා 47.8%කින් ඉහළ යනු ලැබුවේ 2020 වසරේ අනුරුප කාලපරිවිෂේෂය තුළ එ.ජ. බොලර් 45.31ක් ලෙස වාර්තා වූ බොරතෙල් බැරලයක සාමාන්‍ය ආනයන මිලට සාපේක්ෂවය. මේ අතර, ගෝලීය බොරතෙල් මිල ගණන් ඉහළ යැමට ප්‍රතිචාර වශයෙන්, 2021 වසරේ ජුනි මාසයේ 12වන දින සිට බලපැවැත්වන පරිදි ප්‍රධාන බනිජ තේල් නිෂ්පාදිතවල දේශීය සිල්ලර මිල ගණන් ඉහළ නැවැතියි.

ලං.බ.නී.සං.වේ මූල්‍ය ගක්ෂතාව
සහතික කිරීම සහ බැංකු පදන්තියේ
ස්ථායිතාව පවත්වා ගැනීම සඳහා
අන්තර්ජාලයෙන්ම කිදු කළ යුතු
නිර්හේතර මිල සංශෝධනවල
විනිවිදහාවය ඉහළ නැංවීමටත්,
එස් සඳහා සාමාන්‍ය ජනතාවගේ
පිළිගැනීම ඉහළ නැංවීමටත් බනිජ
තේල් නිෂ්පාදිතවල පිරිවැය පිළිබඳ
කරන මිලකරණ යාන්ත්‍රණයේ
අවශ්‍ය වේ...

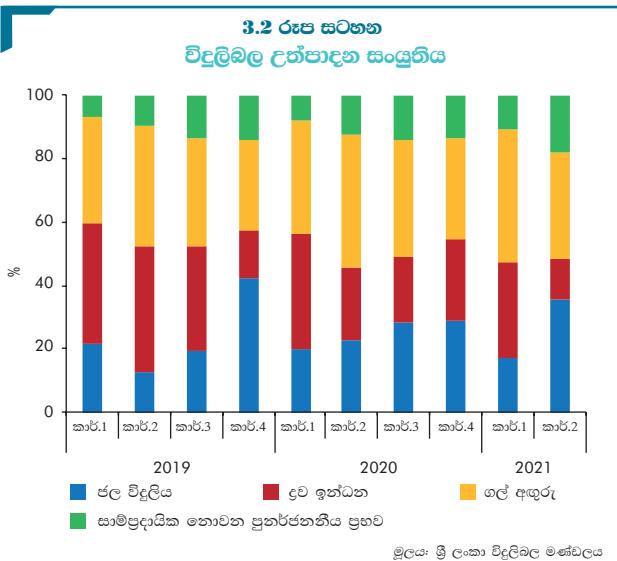
කෙසේ වෙතත්, මැයාකාලීන ගෝලීය බොරතෙල් මිල ගණන් ඉහළ යැමේ ප්‍රවණතාව සහ වසරේ ඉතිරි කාලය තුළ මෙම ප්‍රවණතාව අඛණ්ඩව පැවතිය හැකි බවත පළ වී ඇති පුරෝගිතන හේතුවෙන් ඉදිරි කාලපරිවිෂේෂය සඳහා මෙම මිල සංශෝධනය ප්‍රමාණවත් තොවන බව පැහැදිලි වේ. ලං.බ.නී.සං.වේ මූල්‍ය ගක්ෂතාව

පවත්වා ගැනීම සහ බැංකු පදන්තියේ ස්ථායිතාව පවත්වා ගෙන යැම සඳහා සුදුසු පිරිවැය පිළිබඳ කරන මිලකරණ යාන්ත්‍රණයක් අනාවශ්‍ය වේ. එවැනි මිලකරණ යාන්ත්‍රණයකින් විනිවිදහාවය ද වර්ධනය කළ හැකි අතර, එමගින් මෙම ආනයනික නිෂ්පාදිත සම්බන්ධයෙන් වඩාත් අවශ්‍ය වන ක්‍රමානුකූලව මිල ගණන් සංශෝධනය කිරීමේ යාන්ත්‍රණයක් සඳහා සාමාන්‍ය ජනතාවගේ පිළිගැනීම ද වැඩිදියුණු කළ හැකිය. පුරුව නිශ්චිත මිල සූත්‍රයක් මගින් ගෝලීය වෙළදපොලහි ඕනෑම මිල පහත වැළැමක ප්‍රතිලාභ පාරිභෝගිකයා වෙත ක්ෂණිකව ලුගා කර දීමට මග පැදිය හැකි බව විශේෂයෙන් සඳහන් කිරීම අවශ්‍ය නොවේ.

සමස්ත බනිජ තේල් නිෂ්පාදිත අලෙවිය සලකා බැලීමේ දී, 2021 වසරේ අගෝස්තු මාසයෙන් අවසන් වූ මාස අට තුළ සුළු වර්ධනයක් පමණක් දක්නට ලැබුණි. ලං.බ.නී.සං. මගින් විවිධ අංශ සඳහා කළ අලෙවිය පිළිබඳ දත්ත මගින් ප්‍රවාහන අංශයේ ඉල්ලුම ඉහළ යැමක් පෙන්වුම් කරයි. කෙසේ වෙතත්, ගෝලීය වශයෙන් සංවරණ සීමා හා සංවාරක ව්‍යාපාරයේ පසුබැං පෙන්වුම් කරමින්, ලං.බ.නී.සං. විසින් ගුවන් සේවා අංශය වෙත අලෙවි කරන ලද බනිජ තේල් නිෂ්පාදිත ප්‍රමාණය වාර්ෂික ලක්ෂණය පදනම මත 22.2%ක පහළ යැමක් වාර්තා කළේය. එමත් ම, සලකා බලන කාල සීමාව තුළ එල විදුලි උත්පාදනය ඉහළ යැම හේතුවෙන් විදුලි උත්පාදන අංශයේ බනිජ තේල් සඳහා ඉල්ලුම ද පහළ යියේය.

2021 වසරේ දී බනිජ තේල් සම්පත් සංවර්ධන ලේකම් කාර්යාලය විසින් තේල් හා ස්වභාවික වායු ගවේෂණ කටයුතු වෙනුවෙන් සක්‍රීයව පියවර ගැනීම හේතුවෙන් අක්වෙරු හඳුව්‍යාකාබන් ගවේෂණය, සංවර්ධනය සහ

නිෂ්පාදනය අශ්‍රිත විශේෂ කෙටිපිටියක් කරා එහා වීමට නැති විය. 2021 අංක 21 දැරන බහිත තෙල් සම්පත් පනත බලාත්මක වීම එහි ප්‍රධාන ජයග්‍රහණයක් විය. මෙම පනත මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ බහිත තෙල් සංවර්ධන අධිකාරිය පිහිටුවීමට සහ උත්සාහාත්මක බහිත තෙල් කර්මාන්තය (upstream petroleum industry) පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් සැකසීමට මග පැදේ. තවද, ශ්‍රී ලංකාවේ බහිත තෙල් සම්පත් ගවේෂණය කිරීම, සංවර්ධනය කිරීම, නිෂ්පාදනය කිරීම සහ කළමනාකරණය කිරීම සම්බන්ධ සියලුම ක්‍රියාවලි නියාමනය කිරීමේ තෙතින් රාමුව ලෙස ද මෙය ක්‍රියාත්මක වනු ඇත.

විදුලිබලය

2020 වසරේ අනුරුදු කාලපරිච්ඡේදයේ දී විදුලිබල උත්පාදනය අඩු මට්ටමක පැවතිම හේතුවෙන්, 2021 වසරේ අගෝස්තු මාසයෙන් අවසන් වූ මාස අට තුළ දී සමස්ත විදුලිබල උත්පාදනය ගි.වො.පැ. 10,946ක් දක්වා 5.2%ක වාර්ෂික ලක්ෂාංශය වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. විශේෂයෙන් ම, 2021 වසරේ මැයි සිට ජුනි දක්වා කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී ජල පෙළේක ප්‍රදේශීලිත ලැබුණු අධික වර්ෂාපතනය හේතුවෙන්, 2021 වසරේ පළමු හාගය අවසානය වන විට සමස්ත විදුලිබල උත්පාදනය තුළ ජල විදුලිබල උත්පාදන අංශයේ දායකත්වය කුමෙයෙන් ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, 2021 වසරේ අගෝස්තු මාසයෙන් අවසන් වූ මාස අට තුළ දී ජල, ඉන්ධන, ගල් අයුරු සහ සාම්ප්‍රදායික තොවන ප්‍රහැරිතනීය බලශක්ති ප්‍රහැරිතනී සමස්ත විදුලිබල උත්පාදනයට දක්වන ලද දායකත්වය, පිළිවෙළින්, 29%ක්, 19%ක්, 37%ක්, සහ 15%ක් විය.

මෙම සම්බන්ධයෙන් ගත් කළ, විශේෂයෙන් ම වියලි කාලගුණික තත්ත්වයක් පවතින මාසවල දී ගල් අයුරු පදනම් කරගත් බලශක්ති උත්පාදනය මත රදා පැවතිමට

සිදු වන නිසා ගෝලීය වෙළඳපොළවල ගල් අයුරු මිල ගණන් ඉහළ යැම හේතුවෙන් ලං.වී.ම. අවදානමකට මුහුණ දෙනු ඇත. සාම්ප්‍රදායික තොවන ප්‍රහැරිතනීය බලශක්ති ඇතුළු පිරිවැය එලදායී බලශක්ති ප්‍රහැරිතනී විදුලිය උත්පාදනය කිරීමේ බාරිතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා පියවර ගැනීමේ කඩිනම් අවශ්‍යතාව මෙමගින් ඉස්මතු කෙරේ.

3.2 අනෙකුත් ආර්ථික යටිතල පහසුකම්වල ප්‍රගතිය

ප්‍රවාහන අංශය

සමස්තයක් වගයෙන් ගත් කළ, 2021 වසරේ පළමු හාගය තුළ දී සමස්ත ප්‍රවාහන අංශය තුළ සිදු වූ ක්‍රියාකාරකම් මත්දායම් ස්වරුපයක් පෙන්වුම් කළේය. ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් කුමෙයෙන් යථා තත්ත්වයට පත් වීම පිළිබඳ කරමින් දේශීය පොදු මගින් ප්‍රවාහන දරුණක 2021 වසරේ පළමු කාර්තුවේ දී යථා තත්ත්වයට පත්වීමේ සලකුණු පෙන්වුම් කළ ද, ඉන්පසු කාර්තුවේ දී මෙම ප්‍රවාහනාව වෙනස් වූයේ 2021 වසරේ අප්‍රේල් මස අග හාගයේ දී වසංගතයේ තුන්වන රැල්ල ආරම්භ වීමත් සමග ය. 2020 වසරේ මාර්තු මාසයේ මැද හාගයේ සිට අප්‍රේල් මාසය අවසානය දක්වා පැනවු පරිදි දිවයින පුරා ආර්ථික හා සමාජ කටයුතු සීමා කර නොතිබුණු ද, 2021 වසරේ දෙවන කාර්තුවේ දී සංවර්ණ සීමා පැනවීම හේතුවෙන් අනුෂ්‍යතර පොදු ප්‍රවාහන සේවා සැපයීම් අඩු විය. අනුෂ්‍යතා සේවකයින් ප්‍රවාහනය සඳහා ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලය (ශ්‍රී ලං.ග.ම.) සීමිත ලෙස මෙහෙයුම් කටයුතු අඛණ්ඩව සිදු කළ බැවින්,

3.1 සංඛ්‍යා සටහන

ප්‍රවාහන අංශයේ ක්‍රියාකාරන්වය

යේවය	2020 ජන.-ජන (ආ)	2021 ජන.-ජන (ආ)	වෙනස්වීම %
මාර්ගස්ථ මග ප්‍රවාහනය			
ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලය (ශ්‍රී ලං.ඁ.ඡ.)			
ඩාවන කිලෝමීටර (මිලියන)	137	136	-0.7
මග කිලෝමීටර (මිලියන)	4,324	4,345	0.5
සූ පස රු සංඛ්‍යාව	7,273	6,983	-4.0
ඩාවනයේ යෙදුණු පාමාතා බස රු සංඛ්‍යාව	3,618	3,591	-0.7
පොදුකිඩ අංශය			
ඩාවන කිලෝමීටර (මිලියන)	454	305	-32.7
මග කිලෝමීටර (මිලියන)	23,042	15,554	-32.5
සූ පස රු සංඛ්‍යාව	21,049	19,977	-5.1
ඩාවනයේ යෙදුණු පාමාතා බස රු සංඛ්‍යාව	15,097	10,072	-33.3
පළාත අතර බස රු ඩාවනය සඳහා නිකුත් කළ බලපුරු සංඛ්‍යාව	3,034	3,132	3.2
පළාත තුළ බස රු ඩාවනය සඳහා නිකුත් කළ බලපුරු සංඛ්‍යාව	18,035	16,922	-6.2
ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය සේවය			
ඩාවන කිලෝමීටර (මිලියන)	3.7	2.4	-35.0
මග කිලෝමීටර (මිලියන)	1,980	1,211	-38.8
භාව්ත වෙළුන කිලෝමීටර (මිලියන)	42	57	33.8

(ආ) පාරිභෝගික
(ආ) තාක්ෂණික
මිලයෙන් ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලය
රුතික ගමනාගමන කොමිෂන
ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය සේවය

2021 වසරේ මුළු භාගයේ දී ශ්‍රී ලං.ග.ම.යේ ධාවන කිලෝමීටර ගණන 0.7%කින් පූඩ් වගයෙන් පහළ ගියේය. පොද්ගලික බස් රජ මෙහෙයුම් අංශයේ පසුබැම මෙයට වඩා දුඩී වූ අතර, 2021 පළමු භාගය තුළ දී පොද්ගලික බස් රජවල ධාවන කිලෝමීටර ගණන වාර්ෂික ලක්ෂාමය පදනම මත 32.7%කින් පහළ ගියේය. මේ අතර, ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය සේවයේ ධාවන කිලෝමීටර ගණන ද වාර්ෂික ලක්ෂාමය පදනම මත 35.0%ක තියුණු පහත වැට්ටමක් වාර්තා කළේය. ගුවන් සේවා අංශය සම්බන්ධයෙන් ගත් කළ, දේශීමා හරහා පැනවූ සංවර්තන සීමා සහ සංචාරය කිරීම සඳහා වූ රුවීකත්වය අඩු වීම හේතුවෙන් 2021 වසරේ පළමු භාගයේ දී ත්‍රිලංකන් ගුවන් සමාගමේ මගි කිලෝමීටර ගණන වාර්ෂික ලක්ෂාමය පදනම මත 81.8%කින් පහළ ගියේය.

ග්‍රාමීය-නාගරික සබඳතා ඉහළ නැංවීමේ අරමුණින් යුතුව රජය මාර්ග යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීමේ පියවර අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කළේය. පවතින මාර්ග පද්ධතිය වැඩිදියුණු කිරීම හා ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම පමණක් තොට, නව යටිතල පහසුකම් ඉදිකිරීම සඳහා ද ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවතුණි. මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරීයේ (ම.ස.ං.අ.) ප්‍රමුඛත්වයෙන් සිදු වන, දැනට ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතින ප්‍රධාන ව්‍යාපෘති අතරට ඒකාබද්ධ මාර්ග ආයෝජන වැඩිසහන (i-Road), දක්ෂීණ මාර්ග සම්බන්ධීකරණ ව්‍යාපෘතිය, කුලුණු මත දිවෙන වරාය පිවිසුම් අධිවේගී මාර්ග ව්‍යාපෘතිය සහ නව කැලණී පාලම් ව්‍යාපෘතිය ඇතුළත් වේ. මෙම ව්‍යාපෘති අවසන් කිරීම තුළින් ප්‍රාදේශීය සබඳතා වර්ධනය වීම, මාර්ග තදබදය අවම වීම සහ, විශේෂයෙන් ම මෙම ව්‍යාපෘතිවලට සම්ගමීව පොදු ප්‍රවාහන පද්ධතියේ වැඩිදියුණු කිරීම සිදු කළහොත්, සමස්ත ආර්ථිකයෙහි එලදායීකාව ඉහළ නැංවිය හැකි පරිදි ප්‍රවාහන පිරිවැය අඩු වීම සඳහා මග පැදේ.

වරාය සේවා

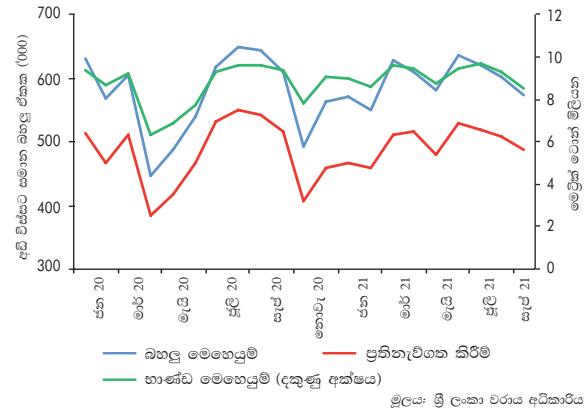
2021 වසරේ සැළ්තුම්බර මාසයෙන් අවසන් වන මාස තවය තුළ දී හාන්ඩ් තැසිර්වීම් සහ බහුල මෙහෙයුම්, වාර්ෂික ලක්ෂාමය පදනම මත, පිළිවෙළින්, 7.3%ක සහ 3.5%ක වර්ධන වේගයන් වාර්තා කළ අතර, නැවී පැවතීම් වාර්ෂික ලක්ෂාමය පදනම මත 5.3%කින් පහළ යැමක් වාර්තා විය. මෝටර රජ ආනයනය කිරීමේ සීමා පැවතිය ද, හම්බන්තොට වරායේ වාහන ප්‍රතිනැවිගත කිරීම 90.9%කින් වර්ධනය වූ අතර, ඒ හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ වරායන් තුළ සමස්ත වාහන හැසිර්වීම් ක්‍රියාකාරකම් වාර්ෂික ලක්ෂාමය පදනම මත 77.3%කින් වර්ධනය විය.

 වෙළඳ හා සංවර්ධනය පිළිබඳ එක්සත් ජාතියේ සමුළුවේ වරායයන් කඳහා වූ නිශ්චිත නාවික ගමනාගමන සම්බන්ධතා පිළිබඳ ද්රැගකයේ 18වන ස්ථානයේ පසුවන කොළඹ වරාය, සැපයුම් කේන්ද්‍රස්ථානයක් ලෙස මෙරට නැගි සිටීමට ඇති ඉමහත් නැකියාව පෙන්වුම් කරමින්, හොඳම වරායන් 25 අතරට ඇතුළත් වූ එකම දකුණු ආසියානු වරායයි...

විශේෂයෙන් ම, ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය (ශ්‍රී ලං.ව.අ.) නැගෙනහිර බහුල පරුයන්තය සංවර්ධනය කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ අඛණ්ඩව නිරත වූ අතර, බටහිර බහුල පරුයන්තය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා එක් විදේශීය ආයෝජකයෙකු, එක් දේශීය ආයෝජකයෙකු සහ ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය අතර ගොඩනැගීම - ක්‍රියාත්මක කිරීම - අධිකිය පැවතීම (Build-Operate-Transfer) අදාළ ගිවිසුමක් අත්සන් කරන ලදී. ඒ අනුව, නැගෙනහිර බහුල පරුයන්තයේ සහ බටහිර බහුල පරුයන්තයේ වැඩි කටයුතු, පිළිවෙළින්, 2025 සහ 2026 වසරවල දී අවසන් කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

වෙළඳ හා සංවර්ධනය පිළිබඳ එක්සත් ජාතියේ සමුළුව විසින් සම්පාදිත වරායයන් සඳහා වූ නිශ්චිත නාවික ගමනාගමන සම්බන්ධතා පිළිබඳ ද්රැගකය (Port Liner Shipping Connectivity Index) අනුව කොළඹ වරාය 18වන ස්ථානයේ පසු වෙයි. වරාය අංශය සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාව සතු උපයෝජනයට ලක් තොටුව සඳහා එක්ස්ත්‍රෑ දිය පරුයන්තය වන කොළඹ වරාය හොඳම වරායන් 25 අතරට ඇතුළත් වූ එකම දකුණු ආසියානු වරාය වේ. කළාපීය වරායන්ගෙන් එල්ල වන තරගකාරීන්වය ඉහළ යැම මධ්‍යයේ, නැගෙනහිර බහුල පරුයන්තය, බටහිර

3.3 රුප සටහන වරාය සේවා ක්‍රියාකාරන්වය

හභුලම් පරියන්තය සහ කොළඹ වරාය නගරය යන ව්‍යාපෘති තිසි කළට සංවර්ධනය කර අවසන් කිරීම මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ දැනුව පවතින හා අනාගතයේ දී සංවර්ධනය කෙරෙන වරාය යටිතල පහසුකම් සහ රමේ මූලෝපායික භූගෝලීය පිහිටීම තුළින් ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමේ හැකියාව සහතික කෙරේ.

නාගරික සංවර්ධනය

කොට්ඨාස-19 වසංගතය හේතුවෙන් ඇති වූ බාධා මධ්‍යයේ වුව ද, රුහු වෙනත් යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති අඛණ්ඩව කරගෙන යැමුව කැපවී කටයුතු කළේය. කොළඹ වරාය නගර ව්‍යාපෘතිය සංවර්ධනය කිරීම මැතකාලීනව වඩාත් කැපී පෙනෙන සන්ධිස්ථානයකි. අභ්‍යන්තර යටිතල පහසුකම් බොහෝමයක් නිම කිරීමට ආසන්නව ඇති අතර, ව්‍යාපෘතියේ පළමු අදියර 2022 වසරේ මැද භාගයේ ද නිම කිරීමට අපේක්ෂිතය. එහි සම්දිය යාත්‍යාංශය සහ අභ්‍යන්තර සංවර්ධනය කරන ලද වෙරළ 2021 වසර අවසන් වීමට පෙර විවාත කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ. රටට බොහෝ අවශ්‍ය විදේශ ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීමේ අවශ්‍යතාව සලකා බැඳීමේ ද, 2021 අංක 11 දුරන කොළඹ වරාය නගර ආර්ථික කොමිෂන් සහා පනත බලාත්මක කිරීම ද අගය කළ හැකි වර්ධනයකි.

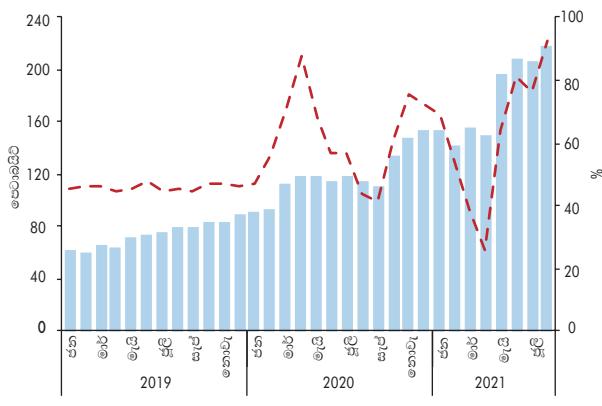
රටට බොහෝ අවශ්‍ය විදේශ ආයෝජන ආකර්ෂණීය කර ගැනීමේ අවශ්‍යතාව සලකා බැලීමේ දි, 2021 අංක 11 දුරන කොළඹ වරාය හගර ආර්ථික කොමිෂන් සහ පනත බලාත්මක කිරීම ද අගය කළ හැකි වර්ධනයෙකි...

අභ්‍යන්තර අවධානය යොමු කළේය. තවද, පෙරදැගික වශයෙන් ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම්, රජයේ ඉඩම් පවරා දීම්, ඉඩම්වල නැවත පදිංචි කිරීම් සහ ඉඩම් හා ඒ ආශ්‍රිත දේපල විසින්ම සම්බන්ධයෙන් අධික්ෂණය හා තිරික්ෂණය කිරීම සඳහා පරිගණකගත 'ඉඩම් හා දේපල තොරතුරු ඇතුළත් දත්ත පද්ධතියක්' හඳුන්වා දීමට නා.සං.අ. පියවර ගනු ලැබුවේය.

විදුලි සංදේශ සේවා

සංචරණ සීමා මධ්‍යයේ ආර්ථික කටයුතු සිදු කරගෙන යැම සඳහා දක්වන ලද දායකත්වය ඉහළ යැමත් සමග අඛණ්ඩව පූජ්‍යල් වූ විදුලි සංදේශ අංශය, කොළඹ-19 වසංගතය මධ්‍යයේ විශේෂයෙන් ම කුපී පෙනුණු තවත් අංශයකි. මඟත කුමවේද හරහා අධ්‍යාපනය, වෙළඳුම සහ වෙනත් රැකියා ආශ්‍රිත තියාකාරකම් අඛණ්ඩව සිදු කිරීම හේතුවෙන් 2021 වසරේ ජුනි මාසය අවසාන වන විට සමස්ත අන්තර්ජාල සබඳතා සංඛ්‍යාව වාර්ෂික ලක්ෂුමය පදනම මත 55.2%ක සඳුකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. දෙනික කටයුතු සඳහා අන්තර්ජාලය මත රඳා පැවතීම ඉහළ යැම 2021 වසරේ මුල් හාගයේ දී දත්ත හාවිතය අඛණ්ඩව වර්ධනය වීම තුළින් ද පිළිබඳ විය. වසරේ මුල් හාගයේ දී සමස්ත ස්ථාවර දුරකථන සබඳතා සහ ජ්‍යාගම දුරකථන සබඳතා සංඛ්‍යාව ද අඛණ්ඩව වර්ධනය විය. වසංගතයේ සුවිශේෂී තත්ත්වයන් සැලකිල්ලට ගතිතින්, විදුලි සංදේශ සේවා සපයන්නන් විසින් ජනගහනයේ රැකියා, අධ්‍යාපන සහ විනෝද්‍යාස්වාද අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා වැය කරන මුදලට සරිලන වටිනාකමක් ලබා දෙන නවචකාවයෙන් යුතු පැකේෂ කිහිපයක් හඳුන්වා දුන් අතර, මෙමගින් සියලු පුද්ගලයන්ට සාධාරණ මිලකට මෙම සේවා ලබා ගැනීමට අවස්ථාව ද ආර්ථික කටයුතු මඟත කුමවේද හරහා සිදු කර ගැනීමට

3.4 රස සටහන

■ මුද්‍ර දහන හා පිටපය — — — වාර්ෂික ලැංඡලම පදනම මත විරෝධනය
(දැක්වූ අභ්‍යන්තර)

ලිඛයන් සියලුදුරු ආයතනියා ලෙස සිම් සඳහා මෙම පිටපය
මි ලෙසා චේලොනා ලෙසා සිම් සඳහා මෙම පිටපය
මෙහෙයුම් නොවා ඇත්තෙක් සෑවනය
හැඳුනී එකතුවලදී ලෙස (පෙර) සඳහා මෙම

ප්‍රතිඵලිත ප්‍රතිඵලිත ප්‍රතිඵලිත

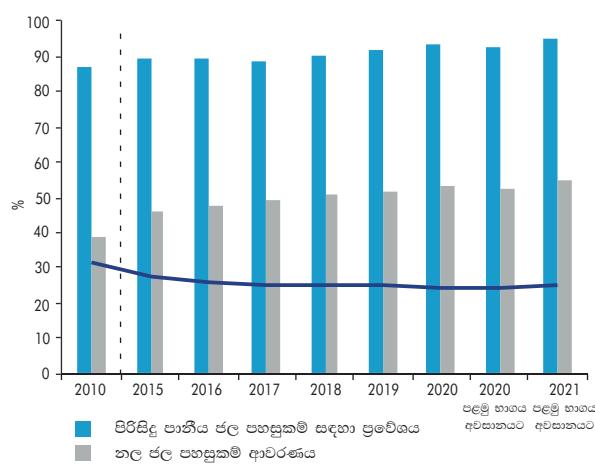
කොට්ඨාස-19 වසංගතය මධ්‍යස්ථානීය විදුලි සංදේශ සේවා අංශය විසින් දක්වන ලද ගතිකාභාවය ද කැඳී පෙනෙන අතර, ස්ථාවර ලෙස ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත් වීමේ ක්‍රියාවලිය සඳහා එය ඉතා වැදගත් වනු ඇත...

පහසුකම් ද සලසා දෙන ලදී. ශ්‍රී ලංකා විදුලි සංදේශ නියාමන කොමිෂන් සභාව (ශ්‍රී ලං.වි.සං.නි.කො.ස.) විසින් ආරම්භ කරන ලද ගමට සන්නිවේදනය වැඩිසුහුන යටතේ, සියලු දෙනාට අත්‍යුත්‍ය සබඳතාවක් ලබා දීම සහතික කිරීම සඳහා දිවයින පුරා පිහිටි අන්තර්ජාල ආවරණය දුරකථන ස්ථාන කිහිපයකම අන්තර්ජාල ආවරණය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා විදුලි සංදේශ සේවා ජාල අතර මාරු වුවත් එකම ජ්‍යෙෂ්ඨ දුරකථන අංශය පවත්වා ගෙන යැම සඳහා නීතිමය අනුමැතිය ලබා දීම මෙම අංශයෙහි ගණනාත්මකතාවය මත පදනම් වූ තරගකාරීන්වය ඉහළ තැවෙම සඳහා මැතක දී ගනු ලැබූ සාධාරණ පියවරකි. ඒ අනුව, 2022 වසරේ දී මෙම පහසුකම් පරිශීලකයින්ට ලබා දීමට අපේක්ෂිතය.

ඡල සම්පාදනය

ඡනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය උසස් කිරීමේ පියවරක් ලෙස 2025 වසර වන විට සමස්ත ඡනතාවටම පිරිසිදු හා ආරක්ෂිත පානිය ජලය ලබා දීම සහතික කිරීම සඳහා වන රජයේ ඉලක්කය අනුව කටයුතු කරමින් ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය, නල ජල සැපයුම්

3.5 රුප සටහන ඡල සැපයුම් තත්ත්වය

මූලය: ජාතික ජල සම්පාදන නාජ්‍ය මණ්ඩලය

ආවරණය තවදුරටත් පුළුල් කළේය. 2021 වසරේ පළමු හාය අවසානයේදී, සමස්ත නල ජල සැපයුම් ආවරණය 55.0%ක් වූ අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ ආරක්ෂිත පානිය ජලය සඳහා වන ප්‍රවේශය ජනගහනයෙන් 95.1%ක් විය. තවද, 2020 වසරේ පළමු හාය අවසාන වන විට 24.6%ක් වූ දිවයින පුරා ආදායම තුළපදවන ජල පරිභෝෂනයේ ප්‍රතිශතය, 2021 වසර අවසානය වන විට 24.9%ක් දක්වා සුළු වශයෙන් ඉහළ ගියේය. මේ අතර, 2021 වසරේ ජ්‍යෙන් මාසය අවසාන වන විට නල ජලාපවහන ආවරණය 2.05%ක් විය. වසර තුළ, පිරිසිදු හා ආරක්ෂිත පානිය ජලය සැපයීම වැවිදියුණු කිරීම සහ නල ජල ආවරණය පුළුල් කිරීම සඳහා ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘති කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවැතුණි. මේ සම්බන්ධයෙන් කැඳී පෙනෙන සංවර්ධන ව්‍යාපෘති අතර මැතක දී ආරම්භ කරුණු තාලෙයිඩ් මූහුද් ජල පවිත්‍රගාරය සහ යාපනය-කිලිනොවිවිය පුළුල් ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘති යටතේ ක්‍රියාත්මක වන යාපනය නගරයේ ජල සැපයුම් ජාලය ද වේ.

2025 වන විට සමස්ත ඡනතාවටම පිරිසිදු හා සුරක්ෂිත පානිය ජලය සැපයීම සහතික කිරීමේ රජයේ ඉලක්කය සපුරා ගැනීම සඳහා ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘති කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක වේ...

3.3 සමාජ ගෙවීතල පහසුකම්වල ප්‍රගතිය

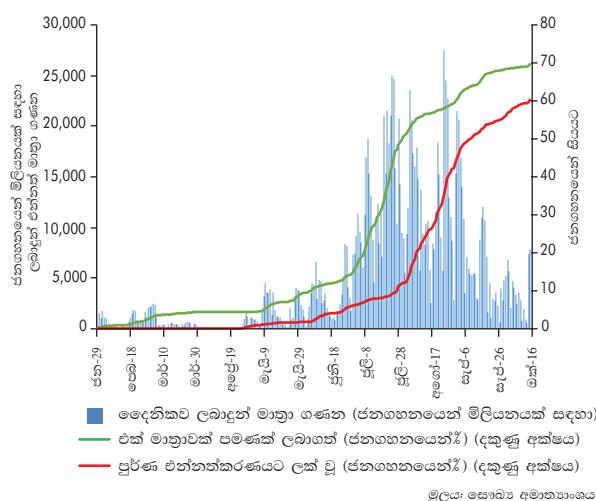
සෞඛ්‍ය

කොට්ඨාස-19 වසංගතයේ පෙර ව්‍යාප්තිවල දී දක්නට නොලැබූ ආකාරයට වසංගතයේ තුන්වන රැල්ල හේතුවෙන් රෝගීන් සංඛ්‍යාව සහ මරණ ප්‍රමාණය ඉහළ යැම නිසා සෞඛ්‍යමය වශයෙන් විශාල පිරිවැයක් දැරීමට සිදු විය. ඒ අනුව, තුන්වන රැල්ලේ උවිතම අවස්ථාව වන 2021 වසරේ අගෝස්තු මාසය අවසාන වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ ඡනගහනයෙන් මිලයනයකට දෙනිකව තහවුරු කරන ලද තව කොට්ඨාස-19 රෝගීන් සංඛ්‍යාව (සුම්බනය කළ) 277ක් දක්වා ඉහළ පිය නමුත්, 2021 වසරේ අප්‍රේල් 20 වන දින තෙක් මෙම අගය ඡනගහනයෙන් මිලයනයකට රෝගීන් 42ක අගය නොඹක්ම විය.

2020 වසරේ මාර්තු සහ අප්‍රේල් මාසවල දී වසංගතයේ පළමු රැල්ල අතරතුර ක්‍රියාත්මක කරන ලද සමාජ හා ආර්ථික කටයුතු සීමා කිරීම වෙනුවට, ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සහ ජ්‍යෙන්පායන් කෙරෙහි වසංගත මර්ධන පියවර නිසා ඇත්තිවන බලපෑම පිළිබඳ වැඩි අවධානයක් යොමු කරමින් රජය විසින් පසුව මතු වූ කොට්ඨාස ව්‍යාප්ති තුළ දී සංවරණ

සිමා පනවන ලදී. කුන්වන රල්ලේ ආරම්භක අවධියේ දී හඳුනාගත් සියලුම රෝගීන් රෝහල්ගත කිරීම හෝ ඒ සඳහා ම වෙන් වූ මධ්‍යස්ථාන තුළ නිරෝධායනය කිරීම සිදු වූ අතර, එම රෝගීන් සමග සම්පූර්ණ සඳහා පැවැත්වූ පුද්ගලයින් නිරෝධායන මධ්‍යස්ථාන කුළ හෝ ඔවුන්ගේ නිවෙස් තුළ නිරෝධායනය කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, බෙල්ටා ප්‍රහේදයේ බෝවීමේ ස්වභාවය ඉහළ මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් වෛරසය දිසුයෙන් ව්‍යාප්ත වූ අතර, ඒ හේතුවෙන් 2021 වසරේ ජූලි මස අවසාන සතියේ සිට දෙනිකව වාර්තා වූ රෝගීන්ගේ විශාල ඉහළ යැමක් පෙන්නුම් කළේය. මේ තත්ත්වය මගින් රෝහල් සහ නිරෝධායන මධ්‍යස්ථානවල පවත්නා සම්පත් මත දැඩි බලපෑමක් ඇති කළේය. රෝහල්වල අධික තදබදය පාලනය කිරීම සඳහා ප්‍රමුඛතා පදනම මත කොට්ඨාස-19 රෝගීන් රෝහල්ගත කිරීමට රජය තීරණය කළේය. බෙල්ටා ප්‍රහේදයේ දිසු ව්‍යාප්තිය හේතුවෙන් 2021 වසරේ අගෝස්තු මාසයේ දී මරණ අනුපාතය කැපී පෙනෙන ලෙස ඉහළ ගිය අතර, වසංගත තත්ත්වය කළමනාකරණය සඳහා වෙන් කළ සම්පත් ඉහළ නැංවීම සහ සංවරණ සිමා සම්බන්ධයෙන් තීරණාත්මක පියවර ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය විය. ඒ අනුව, අත්‍යවශ්‍ය ආර්ථික කටයුතු සඳහා අවසර ලබා දී තිබුණ ද, 2021 වසරේ අගෝස්තු මාසයේ 21 සිට සැප්තැම්බර මාසය අවසානය දක්වා දිවයින පුරා ඇදිරි තීතිය පනවන ලදී. මෙම සිමා කිරීම සහ කොට්ඨාස-19 එන්නත්කරණ ක්‍රියාවලිය හේතුවෙන් 2021 වසරේ සැප්තැම්බර මාසයේ මැයි භාගයේ සිට රෝගීන් සංඛ්‍යාව අඛණ්ඩව පහළ ගියේය. ජනගහනයෙන් මිලයනයකට දෙනිකව තහවුරු කරන ලද නව කොට්ඨාස-19 රෝගීන් සංඛ්‍යාව (පුම්වනය කළ) 2021 වසරේ සැප්තැම්බර මාසය අවසාන වන විට 48ක් දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගිය අතර, එම සංඛ්‍යාව 2021 වසරේ ඔක්තෝබර මාසයේ මැයි භාගය වන විට 36ක් දක්වා තවදරටත් පහළ ගියේය.

3.6 රජප සටහන කොට්ඨාස - 19 එන්නත්කරණයෙහි ප්‍රගතිය (2021 ඔක්තෝබර් 22 දිනට)

කොට්ඨාජ-19 වස්ගතය හේතුවෙන් සෞඛ්‍ය අංශය මත දැඩි පිබිනයක් ඇති වුවද, දැනක ගණනාවක සිට සාර්ව පිවිසුමක් සහිත සෞඛ්‍ය සේවයක් සපයා දීමත සිදු කළ ආයෝජන මිනින් වස්ගතයේ සාර්ථක බලපෑම අවම කිරීම සඳහා ප්‍රධාන කාර්යභාරයක් ඉටු වූ බව පිළිගත යුතුය. සමාන ආර්ථිකයන් කිහිපයක් හා සැසදීමේ දී, වස්ගතයෙන් මිය යන පුද්ගල සංඛ්‍යාව පාලනය කිරීමට පරික්ෂණ, ප්‍රතිකාර සහ නිරෝධායන කටයුතු ඇතුළු කොට්ඨාජ-19 ආග්‍රිත සේවා තොම්ලේ සිදු කර ගැනීම සඳහා මෙම සාර්ව පිවිසුමක් සහිත සෞඛ්‍ය සේවා සැපයුම බෙහෙවින් හේතු වී ඇත. 2021 වසරේ ඔක්තෝබර් මාසය මැද වන විට වසර තුළ දී රජය විසින් වස්ගතය ආග්‍රිත කටයුතු සඳහා දරන ලද වියදම් රුපියල් ඩිලියන 134.8 කි. එන්නත්, නිරෝධායන පහසුකම්, සෞඛ්‍ය අංශයේ යටිතල පහසුකම් සහ වෙවළු සැපයුම් වැනි සෞඛ්‍ය අංශය හා සම්බන්ධ වියදම් රුපියල් ඩිලියන 86.8ක් මෙති ඇතුළත් වේ.

කොට්ඨාස-19 වසංගතය මරුදනය කෙරෙහි, අවධානය යොමු වී තිබියදීත්, දිගු කාලයක සිට රෝහල්වල අධික්ෂණය සහ සෞඛ්‍ය සේවා ලබන රෝගීන්හට, විශේෂයෙන් දුරකථන මගින් වෙළදා උපදෙස් ලබා දීමෙන්, සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීමට රජයේ රෝහල් උත්සාහ කළේය. කොට්ඨාස-19 ආශ්‍රිත පරීක්ෂණ සහ ප්‍රතිකාර සිදු කිරීමට අමතරව, අතරමදි ප්‍රතිකාර මධ්‍යස්ථාන පහසුකම් කාලානුරුපීව සැපයීම තුළින් කොට්ඨාස-19 වසංගතයට එරෙහි සටහන් දී පෙන්ගැලික අංශයේ සෞඛ්‍ය සේවා ද වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කළේය.

බොහෝමයක් රටවලට වඩා
ඉදිරියෙන් සිරීම හේතුවෙන්
ශ්‍රී ලංකාවේ කොවිඩ-19 එන්නත්කරණ
වැඩසටහනට ඉහළ
පිළිගැනීමක් ලැබේ නිවේ...

‘නිදහස් මෙහෙයුම්’ නම් දීප ව්‍යාප්ත කොට්ඨාස-19 එන්නත්කරණ වැඩසටහන ඉදිරියට ගෙන යැමි සඳහා වන රජයේ කැපවීම්, කොට්ඨාස-19 වසංගතයට එරෙහි සටනේ ප්‍රධාන සන්ධිස්ථානයක් වේ. 2021 ජනවාරි මාසයේ දී ආරම්භ කළ මෙම වැඩසටහන යටතේ සෞඛ්‍ය නිලධාරීන්, ත්‍රිවිධ හමුදාව සහ වෙනත් ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගේ සාමූහික ප්‍රයත්තයන් තුළින් අත් කර ගන්නා ලද ප්‍රශ්නයනීය ප්‍රගතිය සඳහා ලෝව පුරා පිළිගැනීමක් ලබාදීමි. 2021 වසරේ ඔක්තෝබර් 22 වන විට, වයස අවුරුදු 20 ට වැඩි ජනගහනයෙන් 88%ක් පුරුණ එන්නත්කරණයට ලක් කර ඇති අතර, මෙම ජනගහන කාංච්ඡයෙන් 100%ක් අවම වශයෙන් එක් එන්නතක් හෝ

කොට්ඨාස-19 මගින් සෞඛ්‍ය සහ අධ්‍යාපනීක අංශවල ප්‍රතිච්‍රිත මත ඇති කරන අභිජනකර වනු බැලුපෘති

కెగబడ

සංචරණ සීමා පැනවීම් සහ විශේෂයන් දීප ව්‍යාපෘතිව වේගවත් එන්නත්කරණ වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් කොට්ඨී-19 වස්ථානය මැඩ්පූලුන්වීම සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාව ප්‍රාගුස්ථීය ප්‍රතියාක් ලබා ඇතේ. කොසේ වෙතත්, ජනගහනය තුළ මරණ හා රෝගාබාධ සඳහා ප්‍රධාන හේතුවක් වන දියවැවියාව, තිදුන්ගත ග්‍රිස්පන රෝග, පිළිකා සහ හාද රෝග වැනි බෝ නොවන රෝග තුළින් එල්ල වන පිබිනය සම්ග දීර්ඝ කාලයක සිට ශ්‍රී ලංකාව පිළිබා විදුලින් සිටී. වස්ථානයට පෙර, 2019 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ මරණවිලින් 82.5%ක් බෝ නොවන රෝග හේතුවෙන් සිදු වී ඇතේ. කොට්ඨී-19 වස්ථානයන් සම්ග බෝ නොවන රෝගවලින් පිළිබා විදුන ප්‍රදාශලපින්ගේ අවධානම වැඩි වීම සඳහා කොට්ඨී-19 හේතුවෙන් මුවන්ගේ සංකුලකා විරධනය වීමත වැඩි අවකාශයක් පැවතීම ප්‍රමණක් නොව, මුවන්ගේ නිත්‍ය තෙවිදා ප්‍රතිකරවලට බාධා සිදු විමත්, සංචරණ සීමා හේතුවෙන් ව්‍යායාම නොමැති ජ්‍රිතියන් ගත කිරීමත් හේතු වී ඇතේ. කොට්ඨී-19 වස්ථානය ව්‍යාප්තියෙන් සම්ග එවැනි රෝගීන් සඳහා දුරකථන මාරුග රහුණ වෛද්‍ය උපදෙස් සැපයයෙන ප්‍රදේශීය තුළින් අඛණ්ඩව රැක්බලා ගැනීම සහ තැපැල් යෝජා සේවා හරහා මායාධ නිවසටම සැපැමීම වැනි ඇතැම් ක්‍රියාත්මක කර තිබුණු දී, එම ප්‍රතිකාර සේවාවල සාර්ථකත්වය පිළිබඳ ගැටුප පවතී. තවද, කොට්ඨී රෝගීන් සංඛ්‍යාව ඉහළ යැමත් සම්ග රෝහල් පිරි ඉතිරි යැම හේතුවෙන්, විශේෂයෙන් රෝහල් වෙත යැමත රෝගීන් කැමුණ්තක් නොදුක්වීම නිසා කැඳු සැලසුම් කළ සැක්තකම් සහ සායනික ප්‍රතිකාර මෙනම් අවදහම අඩුයායි හැරෙන රෝග සඳහා ලබ දෙන ප්‍රාථමිකාව අඩු වී ඇතේ. එබැවින්, වස්ථානයෙහි සැපු බලපෑම හේතුවෙන් පමණක් නොව, බෝ නොවන රෝගවලින් පිළිබා විදුන ප්‍රදාශලයන්ට වස්ථානය මිනින් වතුව සිදු වන බලපෑම හේතුවෙන් ද කොට්ඨී-19 වස්ථානය මැඩ්පූලුන්වීමට සහ ඉන්සුව ඒ පිළිබඳව ආවේක්ෂණය කිරීමට අඛණ්ඩව කැපවීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. මේ අතර, මානසික අවපිචිනය වැනි මානසික සෞඛ්‍ය පැවුල පැවතුණෙන් බොහෝවීම එම ගැටුප නොසුලකා හරිනු ලැබූ නිසා වස්ථානයට පෙර සිටම ශ්‍රී ලංකාවේ සියලුම නසා ගැනීමේ අනුපාතය ඉහළ මැව්මක පැවතුණයේ. සංචරණ සීමා සහ ප්‍රමාදයෙන් වෙන්වී දුදුකුලව සිටිමේ දීර්ඝ කාලීන බලපෑම, ප්‍රවාල් සාමාජිකයන්ගේ හදිසි වියෝග්‍යයන් සහ ආර්ථික ප්‍රසුඩුම හේතුවෙන් ත්වනෝපායන් අනිම් වීම මිනින් වස්ථානයෙන් පිළිබාව පත් වුවන්ගේ මානසික සෞඛ්‍ය කෙරෙහි දිදු කාලීන බලපෑම ඇති විය හැකිය. දෙදෙනික්ව ක්‍රිඩ්ඩකාරී අඛණ්ඩීම්වලට මුහුණ දෙමින්, දුෂ්කර සේවා තත්ත්ව යටතේ දීර්ඝ කාලයක සිට දුන් පිළිනයක් යටතේ වස්ථානය මැඩ්පූලුමට කටයුතු කරන ඉදිරිපෙළ සේවකයින් අතර ද මානසික සෞඛ්‍ය ගැටුප ඇති විය හැකිය. එමනිසා, වස්ථාන කාලපරිච්ඡේදයේ දී මෙන්ම ප්‍රසාදාව් වස්ථාන කාලපරිච්ඡේදයේ දී ද වස්ථානයෙන් පිළිබාව පත් ප්‍රවාල් හා ඉදිරිපෙළ සේවකයින් සඳහා මුවන්ගේ මානසික සෞඛ්‍යමය යහපැවැත්ම තහවුරු කිරීමට මානසික සෞඛ්‍යර්ථක සහාය ලබා දීමට පියවර ගත යුතුය.

අධ්‍යාපනය

ලබාගෙන තිබුණි. තවද, මුළු ජනගහනයෙන් 59.5%ක් එන්නත් දෙකම ලබා ගෙන ඇති. 2021 වසරේ ඔක්තෝබර් 22 වන විට, ශ්‍රී ලංකාවේ සැම පුද්ගලයින් 100 දෙනෙකු සඳහා ලබා දී ඇති කොට්ඨාස-19 එන්නත් මාත්‍රා ගණන 129ක් වූ ඇතර, ලෝකය පුරා පුද්ගලයන් 100 දෙනෙකට ලබා දී ඇති කොට්ඨාස-19 එන්නත් මාත්‍රා ගණනහි සාමාන්‍යය වන 87ට සාපේක්ෂව එය ඉතා ඉහළ අයයකි. ශ්‍රී ලංකාවේ එන්නත්කරණ ප්‍රගතිය දකුණු ආසියානු කළාපයේ ඉහළම ස්ථානයක පවතියි. කොට්ඨාස-19 එන්නත්කරණ වැඩසටහන ක්‍රමයෙන් පාසල් සිසුන් වෙත ව්‍යාප්ත කෙරෙමින් පවති.

අධ්‍යාපනය

කොට්ඨාස-19 වසංගතයෙන් දැඩි ලෙස පිබාවට පත් වූ අධ්‍යාපන අංශය, සමාජ යටිතල පහසුකම්වල තවත් එක් ප්‍රධාන අංශයකි. පාසල්, විශ්ව විද්‍යාල සහ අනෙකුත් තාතියික අධ්‍යාපන ආයතන වසා දමා තිබියදීත්, මංගත ක්‍රමවේද හරහා අධ්‍යාපන කටයුතු අඛණ්ඩව සිදු කෙරිණි. කොට්ඨාස-19 තුන්වන රාල්ල ආරම්භයට පෙර, 2021 වසරේ මාර්තු සහ අප්‍රේල් මාසවල දී කෙටි කාලයක් සඳහා පාසල් සහ විශ්ව විද්‍යාල විවෘත කෙරිණි. මංගත අධ්‍යාපන ක්‍රමවේද සහ අධ්‍යාපනික රුපවාහිනී වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක වෙමින් තිබුණු ද, අඩු ආදායම්ලාභී පවුල්වල සිසුන්, විශේෂ අවශ්‍යතා ඇති ලුමුන් සහ සාමාන්‍යයෙන් ගුරුවරුන්ගේ විශේෂ අවධානය අවශ්‍ය වන පෙර පාසල් සහ ප්‍රාථමික පාසල් සිසුන් අධ්‍යාපන කටයුතුවල නියැලීමේ දී සැලකිය යුතු අන්දමේ දුෂ්කරතාවලට මුහුණ දීමට ඉහළ ඉඩ ප්‍රස්ථාවක් ඇති. මෙමගින් ඔවුන්ගේ අධ්‍යාපන ජයග්‍රහණ හා අනාගත ආර්ථික අවස්ථා කෙරෙහි දිරීස කාලීන බලපෑමක් සිදු කරනු ඇති. 2020 වසරේ දෙසැම්බර් මාසයේ දී කළේ දැමු සාමාන්‍ය පෙළ විභාගය 2021 වසරේ ජනවාරි මාසයේ දී සාර්ථකව පැවැත්වුවත්, පවතින කොට්ඨාස-19 රාල්ල හේතුවෙන් සාමාන්‍යයෙන් අගේස්තු මාසයේ දී පැවැත්වෙන උසස් පෙළ සහ දිජ්‍යත්ව විභාග දෙවන වරටත් කළේ දමා ඇති. මෙවැනි දුෂ්කරතා මධ්‍යයේ, රුපයේ පාසැල්වල ගුරුවරුන්ගේ වැටුප් විෂමතා විසඳන ලෙස ඉල්ලුම් පැවැත්වෙන විරෝධතාව හේතුවෙන් රුපයේ පාසැල්වල අධ්‍යාපනික කටයුතු වෙත අඛණ්ඩව බලපෑම් එල්ල වෙමින් පවතින අතර, මංගත උපකාරක පන්ති සහ ගාස්තු අය කරන පොදුගැලික පාසල්වල අධ්‍යාපන කටයුතු අඛණ්ඩව සිදු කෙරේ. 2021 ඔක්තෝබර් මස 21 වැනි දින සිට රුපය විසින් ක්‍රමනුකූලව පාසල් තැවත විවෘත කිරීම ආරම්භ කර ඇති.

2021 වසරේ මූල් හාගයේ දී ව්‍යුතියාවේ සහ ගම්පහ පිහිටුවා ඇති විද්‍යායතන, විශ්ව විද්‍යාල තන්ත්වයට උසස් කිරීම සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය හිමි විය.

එම් අනුව, ව්‍යුතියාව විශ්ව විද්‍යාලය සහ ගම්පහ විකුමාර්ග්‍රී දේශීය වෙළඳ විශ්ව විද්‍යාලය එකතු වීමත් සමග රුපයේ උසස් අධ්‍යාපන පද්ධතිය ප්‍රථිල් විය.

කොට්ඨාස-19 වසංගතය හේතුවෙන් පසුබැම් කිහිපයක් ඇති වූව ද, කාර්මික, වෘත්තීය අධ්‍යාපන හා පුහුණු අංශය සිය කටයුතු අඛණ්ඩව සිදු කර ගෙන යැමට පුරාත්ත දුරිය. 2021 වසරේ පුත්‍රී මාසය අවසානයේ දී, පුහුණු ආයතන 1,100ක් ක්‍රියාත්මක වූ ඇතර, ඉන් ආයතන 494ක් රුපය විසින් මෙහෙයවනු ලැබේය. විශේෂයෙන් ම, මෙම කාලපරිවේද්දය තුළ දී දෙ වශයෙන් නව බඳවා ගැනීම් 56,561ක් සිදු විය. 2021 වසරේ මූල් හාගයේ දී තාතියික හා වෘත්තීය අධ්‍යාපන කොමිෂන් සහාව සිසුන්ගේ පුහුණු කාර්ය සාධනය පිළිබඳ දත්ත රස් කිරීම සඳහා මංගත පද්ධතියක් සැකසීමේ කටයුතුවල නිරත විය. පුර්ව ඉගෙනුම් පිළිගැනීමේ අයයුම්පත් ඇගයීමේ ක්‍රියාවලය බිජ්වල්කරණය කිරීම සඳහා තාතියික හා වෘත්තීය අධ්‍යාපන කොමිෂන් සහාව විදුෂ්‍රත් පුර්ව ඉගෙනුම් පිළිගැනීමේ පද්ධතිය ද ආරම්භ කළේය.

දැනුම සහ සමාජ ආරක්ෂණ ජාල

කොට්ඨාස-19 වසංගතය හේතුවෙන් සමාජයේ අඩු ආදයම්ලාභීන්ට ඇති වන විෂමාකාර බලපෑම සැලකිල්ලට ගනිමින්, රුපය පවතින සමාජ සහනාධාර වැඩසටහන් කවදුරටත් ප්‍රථිල්ල කළේය. සමඟේ සහනාධාර වැඩසටහන යටතේ, සමඟේ සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2021 වසරේ මූල් හාගයේ දී මිලියන 1.8ක පමණ ප්‍රතිලාභී පවුල් අතර දී වශයෙන් රුපියල් බිලියන 25.9ක් බෙදා දෙන ලදී. තවද, ප්‍රතිලාභී පවුල්වල ජ්වන තත්ත්වය සහ ජ්වනෝපායන් ඉහළ නැංවීම සඳහා ජ්වනෝපාය, අලෙවිකරණ, සමාජ හා ප්‍රජා සංවර්ධන වැඩසටහන් ඇතුළු අනෙකුත් සමාජ ආරක්ෂණ ජාලයට අමතරව, අප්‍රත්‍යුෂ සමයේ අඩු ආදයම්ලාභී සහ අවදානමට ලක්විය හැකි සැම පවුලක් සඳහාම රුපියල් 5,000ක දීමනාවක් ලබා දුන් ඇතර, වෙනත් රුපයේ කිසිදු ආධාරයක් නොලබන නමුත් 2021 වසරේ අගේස්තු මාසයේ දී සංවර්ධන සීමා පැනවීම හේතුවෙන් ජ්වනෝපාය අහිමි වූ අවදානමට ලක් වූ පුවුල් සඳහා රුපියල් 2,000 බැඳීන් වෙනත් දීමනාවක් ගෙවනු ලැබේය. ගෝලිය වශයෙන් දක්නට ලැබුණු පරිදි කොට්ඨාස-19 ව්‍යාප්තිය හේතුවෙන් මෙන්ම වසංගත ව්‍යාප්ති පාලන ක්‍රියාමාර්ග නිසාවෙන් ආරක්ෂණ නිසාවෙන් අන්දගාමී විම හරහා රටෙහි දිරිදුනා මට්ටම වර්ධනය වීමට ඉඩ ඇති නමුත්, දිරිදුනාවය හේ ගෙන එකක ආදයම් සහ වියදම් පිළිබඳ යාවත්කාලීන දැරුක ජනවාරිය හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ලබා ගත නොහැක.

3 | ආර්ථික හා සමාජ යටිතල පහසුකම්

මෙතකාලීන ආර්ථික ප්‍රවත්තා - 2021 සුචිත්‍ර සිදුවීම් සහ 2022 අපේක්ෂා

3.2 සංඛ්‍යා සටහන

බලක්ෂක උත්පාදන අංශයේ ක්‍රියාකාරක්ෂය

විදුලි බල උත්පාදනය හා ස්ථාවික ධාරිකාවය

යිරිපෘෂීය	2020 ජන.-අගය්.	2021 ජන.-අගය්. (ක)	වෙනස්වීම %
ස්ථාවික ධාරිකාව (මො.මො.- කාලපරිවිලදේ අවසානයට)	4,275	4,124	-3.5
ලං.වී.ම.	2,953	2,968	0.5
පොදුගලික	1,322	1,156	-12.6
මුළු විදුලිබල උත්පාදනය (මි.මො.පැය)	10,406	10,946	5.2
ජල විදුලිබලය (ඇ)	2,322	3,215	38.5
දුව ඉන්ධන	2,999	2,063	-31.2
ගල් අයරු	3,960	4,020	1.5
සාම්පූහ්‍ය නොවන ප්‍රත්‍රිත්‍යා බලක්ෂීය (ඇ)	1,125	1,648	46.5
සමස්ත විදුලිබල උත්පාදනයට ජල විදුලිබලයේ දායකත්වය	22	29	31.7
විදුලිබල ඇලධිවය (මි.මො.පැය)			
යිරිපෘෂීය	2020 ජන.-පුලි	2021 ජන.-පුලි (ක)	වෙනස්වීම %
මුළු ඇලධිවය - ලං.වී.ම. (මි.මො.පැය)	8,218	8,753	6.5
ගාහැලී	3,018	2,990	-0.9
ආලමික	48	47	-1.4
කාර්මික	2,273	2,774	22.0
පොදු මේවා	1,643	1,688	2.7
රුජය	120	125	3.5
හෝටල්	116	120	3.7
ඛානා මිදුලි පොදුගලික සමාගම (LECO)	936	950	1.6
විදි ආමළ්වකරණය	63	59	-7.0
සාමාන්‍ය විදුලිබල පිටිවැය සහ සාමාන්‍ය විදුලිබල ගාස්තු (රු./කි.මො.පැයකට)			
සමස්ත සාමාන්‍ය පිටිවැය (ජනන අවස්ථාවලදී දී)	14.01	11.56	-17.5
ලං.වී.ම.- ජල විදුලිබලය	2.73	1.86	-31.9
ලං.වී.ම.- ගල් අයරු	8.53	8.51	-0.2
ලං.වී.ම.- දුව ඉන්ධන	29.73	28.05	-5.7
පොදුගලික	24.65	21.18	-14.1
සමස්ත සාමාන්‍ය පිටිවැය (විකුණුම් අවස්ථාවලදී දී)	20.08	17.29	-13.9
සමස්ත සාමාන්‍ය ගාස්තු	16.79	16.26	-3.2

(ඇ) තාවකාලික
(ඇ) පුත් පරිමා ජල විදුලි බලාතාර ඇතුළත් නොවේ

මූල්‍ය: ඛානා විදුලිබල මැණ්ඩලය

(ඇ) පුත් පරිමා ජල විදුලි ප්‍රත්‍රිත්‍යා බලක්ෂීය යටත පුත් පරිමා ජල විදුලිය සහ වහා මත පුරුෂ විදුලිබල උත්පාදනය ද ඇතුළත් වේ

3.3 සංඛ්‍යා සටහන

ලංකා බහිජ තොල් නිවිත සංස්ථාවේ බහිජ තොල් නිෂ්පාදන විකුණුම් අංශ අනුව වර්ගීකරණය

අංශයන්	2020 ජන.-අගය්.			2021 ජන.-අගය්. (ක)		
	ප්‍රමාණය (ලිටර මිලි.)	දායකත්වය (%)	වාර්ෂික උක්ෂාමය විස්තරය (%)	ප්‍රමාණය (ලිටර මිලි.)	දායකත්වය (%)	වාර්ෂික උක්ෂාමය විස්තරය (%)
විදුලිබල උත්පාදන	698	20.7	-32.7	491	14.9	-29.6
ප්‍රව්‍යන්	2,106	62.5	-15.6	2,287	69.2	8.6
දුවන් කටයුතු	191	5.7	-51.4	149	4.5	-22.2
කර්මාන්ත	61	1.8	-33.1	100	3.0	63.9
වෙනත්	311	9.2	60.5	279	8.5	-10.1
එකැඳුව	3,367	-20.0		3,307		-1.8

(ඇ) තාවකාලික

මූල්‍ය: ඛානා බහිජ තොල් නිවිත සංස්ථාව

3.4 සංඛ්‍යා සටහන

ගුවන් දේවා අංශයේ ක්‍රියාකාරක්ෂය

යිරිපෘෂීය	2020 ජන.-පුලි	2021 ජන.-පුලි (ක)	වෙනස්වීම %
මගින් (ගණන)(ඇ)	2,229,347	292,173	-86.9
මූල්‍යකන් දුවන් දේවය	1,166,203	151,411	-87.0
විෂේෂ දුවන් දේවවා	1,063,144	140,762	-86.8
භාණ්ඩ ප්‍රව්‍යන් (මො.මො.)	69,437	79,310	14.2
මීලකන් දුවන් දේවය	30,513	39,425	29.2
විෂේෂ දුවන් දේවවා	38,924	39,885	2.5
දුවන්යනා ගෙවනාමනය (ගණන)(ඇ)	15,321	9,462	-38.2
බණ්ඩාරනායක රාජාත්‍යකර දුවන්ගෙවපාල	15,179	9,119	-39.9
මත්තල රාජාත්‍යකර රාජාත්‍යකර දුවන්ගෙවපාල	60	337	461.7
යාපනය රාජාත්‍යකර දුවන්ගෙවපාල	82	6	-92.7

(ඇ) තාවකාලික

මූල්‍ය: මී ඛානා දේවා අංශයන්

(ඇ) පැනුම්කිරීම මගින් ඇතුළත් නොවේ

(ඇ) දැයිය දුවන් මගින් ඇතුළත් වේ